

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre 3 „
Negyed évre . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSAKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.

KEZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. JUNIUS 21.

25. SZÁM.

Nyílt levél

a „Délibáb“ szerkesztőjéhez.

Budapest, 1878. jun. 15.

Tisztelt uram!

Figyelemmel kísértem a mozgalmat, mely Debreczenben az Ön által kezdeményezett „Irodalmi kör“ létesítése ügyében megindult s nagy örömemre van, hogy látom, mint terjed szélesb körben is e szép eszme népszerűsége s közel s távolról sorakoznak zászlaja alá a nemes ügynek hivatott harczosai.

Természetes, hogy én innen a fővárosból minél kevesebbet tehetek az ügy előnyére s különben is meg vagyok győződve gyarlóságomról jobban, hogyszem számot tennék kibontott zászlójuk alatt, hanem ami néhány szerény nézetem van, el mondom s tapasztalataim, úgy lehet, nem lesznek a cél kárára.

Mindenesetre az a jelszavam, hogy amibe hozzákezd az ember, azt végre is hajtsa határozottan s küzdve kitartóan. Ha már Debreczenben Önök kitérték az írói társulás lobogóját, hát érvényt is kell szerezni annak bármí áron. Önök több ízben számot vetettek magukkal, anyagi s szellemi erejük iránt s megnyugodhattak a siker iránt. Nos szerencsém van a mult- s jelenből ismerni viszonyaikat s részemről ép a mily jogosultnak, oly szép jövőjünek látom derék vállalkozásukat.

Az a panasz, melyet b. lapja a „Délibáb“ közelebbi számában E. Illés s László ur hangoztatott, mintha az irodalompartoló közönség száma napról-napra fogyna, nem fog általmunkra lenni. Nem. Már csak azért sem, mert amily indokolatlan e panasz, ép oly tárgyatlan, mondjuk alaptalan.

Részemről nem akarom állítani, hogy eszhatlanul jól ismerem a jelen irodalmi viszonyokat, hanem igenis azt, hogy méltatlanság a közönséget vádolni, irodalmunk iránti közönyvel. Exemplá docent, hogy Magyarországon ma több ember él az írói penna után (minden más kereset nélkül),

mint eddigelé másfélszázadon át összevéve, hogy hetenkint annyi könyv jelen meg az irodalmi piacon, mint azelőtt hónapokon át;¹⁾ hogy míg 1851-ben 9 hirlap jelent meg Magyarországon, addig ma 410 bir boldogulni s ha évenként megbukik ebből 20. támad helyettük az utolsó évnegyedben circa 35 – 40 új közlöny. Quod altera? Járjuk be Németországot, böngészszünk a francia statisztikában s arányos tételre megközelítőleg sem jutunk s bizvást mondhatjuk, hogy hazánk irodalmi téren az utóbbi 3 évtized alatt annyit haladott, mint Európa egyetlen állama sem. S biztosíthatom E. Illés üggyárs urat, hogy nem lesz példa, miszerint magyar író eldobja a tollat s kapát vegyen kezébe. (ha úgy: akkor nem is volt egyébre hivatott); ellenkezőleg ép az a baj már, hogy a kinek csak egy félig egészséges gondolata van, eldobja ma a kapát, szerszámot s pennát ragadván, próbál íróvá sikerülni. Csak épen így megfordítva áll a dolog, ami nem amellet bizonyít, hogy irodalmunk teng, hanem igenis amellet, hogy az olvasóközönség idestova annyi s oly vegyes, hogy immár — elkél a zöldség is. Avagy mit jelent az, hogy a ponyvairodalom termékeinek, a „Magyar Hirlap“-nak 10,000, a „Budapest“-nek 2500 stb. előfizetője van s még mindig megélnék a Szini Károlyok s zugirások? Azt bizonyítja, hogy irodalmunk termékeny s óriási talajában már a burján is megfészkelődhetett s im pompázik, mint akár a párisi „Père Duchesne“ irodalom, vagy a bécsi botránysajtó.²⁾

Uram! Legyünk tisztában a vidéki irodalmi körök hivatása iránt. Tévesztett az a cél, hogy olvasó közönséget teremtsünk s irodalompartolásra buzdítsunk. Mert olvasó közönségünk van s népünk nem „h a z a f i s á g b ó l“, de „é l e t s z ü k s é g“-ből partolja az irodalmat. Hogy íróinkat aztán nem ezüsttel s arannyal fizetik, mint hajdanán, az csak onnan van, hogy sokan vagyunk s

¹⁾ Megjelenik, de el nem kél.

Sz.

²⁾ A ponyva-irodalom nem csupán a hirlapirodalom terén burjánzik.

Sz.

kevesebb jutván az egyre, kalács helyett fekete kenyeret eszünk. Mondom, nem az a feladatunk, hogy olvasó közönséget teremtsünk, hanem hogy a szép iránti érzéket vezessük,³⁾ nemesítsük kalauzoljuk... megismertetvén a néppel a jót, nemest s irtsuk a gyomot, az irodalom burjánát. Közérdekű felolvasások által a szellem embereit társaságba gyűjtsük, népszerű s olcsó könyvek terjesztése által a haladó tudományt a népek közvetítsük s végül hazafias ünnepélyek rendezése által a nemzeti szellemet ébreszszük.

Ez a vidéki „közmívelődési s irodalmi körök“ egyetlen hivatása, gyarló nézetem szerint.⁴⁾

E hivatást törekszenek betölteni a hazai irodalmi körök. — A soproni első helyen, a veszprémi „Pázmán“ stb. Sajnos, hogy amelynek vezérszavakul kellene előviláglnia, a budapesti „Írók s művészek társasága“ leghátul marad közöttük, ha ugyan mint egyszerű „kompanya“ közéjük sorozható. Itt nemesb czélről szó sincs.⁵⁾ — Lehet benne billardozni, kávé, sört, bort, pálinkát inni, dominózni, kártyázni; elnyerni a színészek havi gázsiját s a szerkesztőtől a hátrálékos honoráriumot kiferblizni; évenként egyszer bálozni, majálisozni, szüretelni s fizetni mindezért évi 24 frtot fejenként, vagy kicsapódni. Természetes, hogy ily körülmények közt az érdekesb, nevesb írók távol is tartják magukat e helytől, úgy hogy pénzért lehetne mutatni benne Jókait, Gyulait, Urváryt, Kaast, Vadnayt, Csávolszkyt, Toldyt, Nagy Miklóst, Salamont, Falkot stb.⁶⁾ Lehet különben, hogy nem kvalifikáltak s nem tudnak ferblizni, hát azért. Lehető!

Meg vagyok győződve róla, hogy Önök más uton s más czél felé haladnak. Nem kaszinót, de egyesületet teremtnék, melynek czélja nem a dolee far niente s a hajrá inter pocula, — hanem egyesült szellemi erejüknek, egyesült s külön befolyásuknak a népismeret ágának szélesbitésére s nemesb irányba vezetésére fordítani.

E. Illés ur abbeli indítványára, hogy az Önök által alapítandó egyesület nagyobb alapra fektetessék s ne debreczeni specialiter, de alföldi jellegű lenne, szerény ellenvetésem van. Az indítvány az, hogy az egyesület azzal a programmal alakuljon, hogy fiókegyleteket (Nyelvőr, hallod?) alakítson az Alföld közeli nagyobb városaiban, s maga a debreczeni is (melyet Ön uram igen helyesen központinak jellegez.) csak fiókegylete lenne a nagy egyesületnek.

Teljes lehetetlennek, abszolút kivihetetlennek tartom e tervet akkor is, ha eleve minden város

³⁾ Mindkettő!

⁴⁾ Hát az önképzés?

⁵⁾ Én nem egészen úgy tapasztaltam.

⁶⁾ Elég szomorú, hogy őket ott nem láthatni. Megjelenésök a netalán csakugyan észlelhető visszásságokat is megszüntethetnék.

Sz.

Sz.

Sz.

Sz.

Sz.

Sz.

kellő eszmeérdekeltségéről s tetemes pénzbeli áldozatkészségéről volnánk biztosítva.

Mert bármily népszerűnek higyjük is ez életbe léptetendő új intézményt, sok idő, sok küzdés, sok rágalom s üldözés eltürésébe fog kerülni vezetőinek s buzgóbb, nevesb tagjainak, míg biztos gyökeret ver csak az oly általán lelkesült magyar városban is, mint a milyen Debreczen. Bizvást mondom, ismervé népét s az egyesület leendő buzgó vezérférfiait, beletelik abba ott is 2—2½ év. Mit mondjak Csabáról, melynek szellemi élete mindössze 40—50 emberre terjed 2 vezérférfival; Miskolczról, melynek ⅓-ad résznyi lakossága ma egyébbel sem foglalkozik, mint Istóczy szidásával stb. Ha E. Illés ügytársunk, én is, Ön is uram megvagyunk is róla győződve, hogy Debreczenben alakulhat „közmívelődési s irodalmi kör“, nemesak, de szükség is van rá, abból nem következtethet mindjárt, bár szintén szükségelheti, hogy Miskolcz, Csaba, Szatmár szintén vállalkozhatnék. Tegyük. S szép is lesz tőlük. De függővé tenni tőlük Debreczenben a biztos sikert, kitenni későbbi bukásukkal (anyagilag) a debreczeni egyesületet a kárnak, romlásnak, az nem lehet észszerű s nem csak debreczeni, de hazafias szempontból is elkerülendő lenne szeréntem.⁷⁾

Ha így, az Ön tervezete szerints buzgó ügytársai közreműködése mellett létre jő körök, áldásos hatása így is kiterjedend a vidékre, s amit a jövő koczkaztatása nélkül ma nem lehet, a testvér-egyletek alakulásának segítését értem, lehet tán később. De világtalan nem vezethet vakot s már az unokát segíteni akarni, mikor még az első szülött gyermek sincs meg, arról beszélni nem lehet komoly emberek dolga!

Isten Önnel, Uram.

Kompoly Tivadar.

D A L O K.

I.

Utok e néha — mondd — eszedbe,

S nem fáj e szived kedvesem?

Mikor a kósza esti szellő

Füledbe suttogja nevem.

Nem fáj e tudni hogy szédultad

Lelkemben a reményt, hitet...

Mem fáj neked? — Nem, nem — oh! jaj mert

Szép angyalom — nincsen szived!

2.

Szívtelen, rosz vagy s én mégis imádlak,

Mint imádja a hívő istenét;

Porba dobva, megtört véréző szivemmel

Most is feléd esengek, — csak feléd.

Ah! úgy vágnám még egyszer újra látni

Szép szemed, a mint büszkén rám ragyog; —

Lennék bár százszor nyomorultabb aztán,

Mint a minő nyomorult most vagyok!

Vay Sarolta.

⁷⁾ Ilyesmit egyelőre nem tervezünk, bár az eszmét helyesljük.

Sz.

A szerelmes hableány.

— Elbeszélés. —

Irtá Margitay Dezső.

(Folytatás.)

— Majd talán gyalog fog jönni vigasztalá az újra sűrűbben piszegő kis leányt az idősb fiu. — Lehet, hogy csak ma adhatja el a szényeget; azért hát ne sirj Elizke.

— És sok hozzátok hasonló kis gyermek van a társaságban? — Kérdé az úri nő.

— Oh, nagyon sok, de azoknak megjött ám mamájok, felelt a kis leány, miközben szemei mohó kíváncsisággal függtek bizonyos tárgyon a hölgy háta mögött.

A fehér ruhásnő felfogta e tekintetét; hátra nézett és megpillantá a vándor péklegényt, ki friss süteményeivel háti kosarában rosz vásárt tükröző savanyu arczullattal igyekezett a kijárat felé.

Várakozást inte neki s a kis fiuhoz intézve szavait így kezdte szólani:

— Örülök, hogy találkozám veletek; bizonyos izenni van Renn-Ell urhoz. Ha szíves akarnál lenni s elkísérnéd hozzá társamat, kivel itt seláltam, megköszöném neked a szolgálatot.

— Szívesen; mondá a fiu, most először tekintve föl a nő arczára.

— Téged is megkérlek valamire kis leány. Majd, ha megjő mamád, add át neki e kis türet papírt; ő tudni fogja, mi czélból küldöm azt neki? s tárczájából finom papírt vont elő, mely szokatlan lágy ropogást hallatott, miközben a vékony, fehér ujjak összehajták. Hanem kössük be kendőd csücskébe — így — folytatá odább, önkezűleg kötve azt a hajdan ékes nagykendő egyik csücskébe, — mert máskülönben elveszitenéd; most pedig, mivel ti nekem szolgálatot tesztek, megajándékozlak benneteket néhány friss süteményvel; nemde kicsike, te szereted a fris süteményeket? — s nem várva be a kis lány választát, tele rakatta kis kötényét ropogós, kedves illatot terjesztő, piros haju zsemlek és szarvacskokkal.

Aztán maga előtt bocsátva őket, az indóház előtt reá váró úrhoz sietett.

Az izmos, magas ur bozontos szemöldökével s húsos, közömbösséget kifejező arczullatával, egy hozzá méltó, izmos paripán ült s kezében egy, női nyerget viselő fehér paripa fékét tartá.

— Ben! — szólt a nő a férfihoz lépve s picziny kezét annak izmos karjára téve. — Ben, egy kérelmem volna hozzád, de csak, ha ellenvetés nélkül megteszed.

— Halljuk a kérelmet.

E két kis gyermek elvezet O Renn-Ell urhoz, aki a fővárosban circus-igazgató és e faluban lakik.

— Oh igen, egy bukott igazgató.

— Én azt hiszem: a szerelmes hableány segítne rajta.

— De micsoda szeszély ez újra, Ella? Egy bukott igazgató circusában?

— Oh, kedves, aranyos Ben! ne duzzogj rám ezért, hisz ösmered már bohó nőcskédet, hogy bizony szeszélyes! Egygyel több, vagy kevesebb szeszély, mitse nyom a latban. Nos, nemde aranyos Ben, követni fogod a két kis gyermeket? Ők ismerik O Renn-Ell lakását; anyjok a circus személyzetéhez tartozik.

Ben egy futó tekintetet vetett a két gyermekre, aztán izmos tenyerébe vette Ella kis kezét és gyöngédeden megszorítá.

— Eltaláltam! — szolt később mosolyogva s vas-tag ujjával megfenyegetve Ellát. — Eltaláltam, a mit rejtve tartál.

— Oho, Kujon! Menj én haragszom s ép azért sietned kell haza, hogy kibékíts.

Ben szó nélkül fordítá meg paripáját; Ella fölveté magát a fehér paripa hátára s mindketten elindultak, egyik jobbra, másik balra.

A fehér paripa gyors lábu ló volt; tizpercz multával egy csinos kedves fekvésű nyaraló kapuja előtt állapodott meg; a szolgál, ki a kaput megnyitá s a lovat átvevé, jelenté, hogy a szomszédból a rendes vendégek már a kertben vannak.

Ella futott a nyaralóba; gyorsan leveté hosszú uszályos ruháját s egy rövid könnyű öltözetet vett föl, aztán kiment a kertbe, a bejelentett rendes vendégekhez.

Ne higye senki, hogy valami felnőtt kisasszonyok és tetszelgő urfiakból állott a kis társaság, mely Ellát fogadta. Nem! a szomszéd nyaralóban egy özvegy urnő lakott s annak gyermekei voltak Ella rendes vendégei.

Amint megpillanták Ellát, mind hozzá szaladtak s ki térdét, ki karját, ki meg derekát — már aki hol érte — megölelgették őt. Csak egy maradt néhány lépésnyi távolban tőle, egy tizenkét éves forma urfi, ki már merevre keményített inggallért viselt és tudja isten minő ki nem mondott érzelmenél fogva — daczára, hogy élénk, csinos szemei bensőséggel függtek a nő arczán, nem vegyült az ölelkezők közé.

— Ah Aladár urfi! jó reggelt; ön azt sem mondja nekem, hogy kakukk. — Kezdé Ella, pajkos meghajtással a rátartó urfi felé, miután a kissebbeknek sorra kiosztá csók-illetményüket.

— Nem, mert — mert. Jöjjön, majd megsugom; — viszonzá a kemény inggalléros urfi sokat jelentő pajkos mosolygással.

— Nos, halljuk! — szolt Ella és hozzáhajlott, hogy meghallja az indokot, mely arra bírta hogy még csak annyit se mondjon, hogy kakukk!

— Azért nem üdvözlém önt, mint a többi; suttozá az urfi, miközben dióbarna szemeivel hosszan és élvezettel nézett a nő várakozást kifejező szemei közé. — Azért nem üdvözlém önt úgy, mint ők tevék, mert — s itt, a helyett, hogy befejezte volna mondatát, egy hatalmas csókot nyomott Ella élveteg ajkára, aztán pedig szívéből kacagva elszaladt.

— Ah, hisz ön pernahájder, kis barátom! — kiáltott a megrabolt hölgy, szintén kaczagva és gyorsan üldözőbe vette a kikeményített galléru tolvaj urfit.

A versenyfutás végre, közel a kert rácskerítéséhez véget ért; Aladár megbotlott egy utonálló galyban s Ella elfogta őt.

— Há! itt van; kis tolvaj s most mit tegyek vele?

— Hát adja vissza, ha annyira terhére van; — mondá a fogoly pajkos duzzogással.

Ella elkaczagta magát, aztán a gyermekeknél nyilatkozó ösztönszerűséggel megnyitak piros ajkai s az ajkak között piros nyelvecskéjének vége tűnt elő.

Nézze! két szem, amott a lombok között; szólt Aladár, ki ezalatt valószínűleg újabb gonosz gondolat-tal szétekintett, hogy megtudja: a kert mely részében vannak?

Ella egy pillanatra meg volt lepetve.

— Valószínűleg vásott fiu, ki madárfészek után ólálkodik, — suttogá Aladár óvatosan tovakuszva, hogy kiszabadulva a nő kezéből, egy újabb merénylet után elszaladjon.

A hadicsel félig sikerült. Míg Ella a lombok közül leskelődő szemekre nézett, melyek sokkal magasabban estek, semhogy egy fennálló ember szemei lehetek volna s ennél fogva — bár az arc a lombtól nem volt látható — nagyon valószínűleg valami madarász fiu szemei lehetek, — a furfangos fogoly kicsuszott a nő kezei közül s gyors mozdulattal újra egy csókot szándékozván lopni, tova iramlott.

Ella azonban bár tekintete még folyton a leskelődő szemeken függött — észrevette a csalárd szándékot s fejét gyorsan hátrarántva, nyelvecskéjét pedig a kijátszott szándék gunyolásaképen újra kiöltve, mozdulatlanul maradt előbbi helyzetében.

Bocsánat! ön téved, ha azt hiszi, hogy madarász vagyok, — hangzott e pillanatban a lombok közül, jókedvű nevetés kíséretében, s a jövő pillanatban a lombok elhárítva s az elhárított lombok mögött két urlovag lett látható.

Az egyik tetőtől talpig kifényesített elegáns ur, sima kerekded mozgással, mintha tükör előtt tanulta volna be. Egyik szemén csipeszt hord, a másikban pedig örökös mosoly; szava édeskés, ha szól; haja s keményre pödört bajusza kiváló gondnal rendezve s egész valóján bizonyos feszes kellemeskedni akarás, bár hervatag sárga bőre s a szemei alatt látszó barna karikák úgy sejtették, hogy egyike azon uraknak, kik keresztlevelükkel ellenséges lábón állnak.

A másik lovas, ki távolabb állt, 30-35 éves barna férfi volt, szép, de büszke arczczal; nyugodt, hideg vonásai bizonyos unalmat, vagy közönyösséget mutatnak, mintha valami nagy, hosszú utat járt volna meg; tekintetében semmi elevenség; fáradt volt az is és közömbös.

Ella arczát a lovagok megpillantásakor könnyű pir futá el; de csakhamar büszkén emelkedék föl; az

előbb gyermekesen élénk vonások, most daczot leheltek s a szemeiben ragyogott verőfényes mosolyt a megbántott fenség méltatlankodása helyettesíté.

Szép volt és üde játéka közben, midőn lélekszakadva kergette a kis tolvaj pernahájdert; szép és üde mint öz-ünő; egy pillanat alatt a lágyság eltűnt lényegéből s lett a játszi erdei vadból merész és erélyes röptű sólyom.

A tetőtől talpig elegáns ur meg volt lepetve; szabad szemét tévetegen jártatá szét a bokrok között, mintha úgy vélné, hogy az előbbi nőalak az ujjal kicseréltetett s a játszi szűz, akit szökének látott a reá ömlő napsugárban, most a lombok között lesi, miként vesz elégtételt a meglesésért barna társa?

— Bocsánat, asszonyom! — szólt újra, tréfás megalázkodással, fényes, magas tetejű kalapját megemelve. — Nem lenne szíves megmondani: hová lett a kisaszszony, ki az előbb kegyeskedett nyelvecskéjét rám öltetni?

A kérdés meglehetősen adag humorral volt egybekötve; Ella nem állhatá meg, hogy kaczagban ki ne törjön; egy lépést tett a kerítés felé, miáltal újra a napsugár alá jutott és következőképen újra szöke lett.

— Bocsánat uram, kettőnk között, azt hiszem, ön az, ki téved; mert a pajkos lány, kiről említést tesz, nem önre, hanem egy őt meglopni vágyó tolvajra nyújtá nyelvét.

— Hogy a tolvajnak királyi izlése van, az tagadhatatlan!

— A nem önnek szánt csufolkodásért engedelmet kérek; — vágott közbe Ella.

— S mi a hivatlan leselkedésért; bár nem ígérhetjük meg, hogy ezután is és pedig gyakran nem esünk e bünbe; mondá az elegáns ur legédeskésebb hangján.

— Nem! csak egyes számban beszéljen; társa szemeit nem láttam a lombok nyiladékán.

— No, mert ő kissé filozófus; olyan tudós, ki a virágokban csak a szagolóra veszedelmes rovarokat látja.

(Folyt. köv.)

A francia dráma egy matadora.

— Szépészeti tanulmány. —

E. Illés Lászlótól.

I.

A francia színműirodalomban évtizedeken át folyt a küzdelem a románcus és classicus iskola között, míg végre az utolsó császárság alatt a két perlekedő válfaj közt a realisticius dráma nyert diadalt a francia színpadon. Ez iskola előharczosai Sardou, Feuillet, Augier és az ifju Dumas, kiknek uralma alatt a jelenítő irodalom diadalokat ünnepel, oly diadalokat, milyeneket a francia színpad eddigelé nem mutathatott föl. Mellőzve ezuttal a többieket, beszéljünk Dumasról.

Ki ne hallotta volna Dumas nevét, és ki ne olvasta volna munkáit. Az idősb Dumasnak gyárilag készült, mesés számú regényeit, s az ifjabbnak kevésbé számos bár, de jeles regényeit, drámáit? Ki nem ismeri a „Kameliás hölgy“-et?

Id. Dumas alig volt még 22 éves és az Orleans herceg irodájában mint számfeletti segéd működött, midőn szomszédnője, egy csinos varrónő gyermeket szült neki, 1824. évi július 29-dikén.

Dumas később megnősült, de nem gyermeke anyjával, s a kis Sándort nevelőintézetbe adta, honnét minden két hétben meglátogathatta atyját, kit „Dumas ur“-nak kellett neveznie, s ki őt néha színházba is elvitte magával.

Az anyai gondos ápolást nélkülözve, atyja által kevés figyelemben részesítve, az idegenek gondjaira bízott fiu hallgatag és méléző lön.

Tízennégy éves korában Rousseau „Emil“ című regényét olvasta, melyet atyja meglátván, véleményét kérte felőle, mit az kinyilatkoztatott, erre megengedte neki Dumas papa, hogy nevét viselje. Ez időtől fogva jellemében nagy változás következett be. Az eddigi hallgatag gyermek értelmes, virgoncz ifjúvá lett. Atyja collegiumba küldé, hol tanulmányozóját csakhamar kielégítheté.

Mirecourt Jenő, a „Contemporains“ ismert szerkesztője jellemző adatokat beszél az ifju Dumas magánéletéből. Így pl. atyjának egy barátnője egy izben bált adván, erre az ifju Dumas is bevezettetett, és a hölgyek által a „Journal des Demoiselles“-ben megjelent költeményeiért dicséretekkel halmoztatott el, melyek őt annyira kélbe ringatták, hogy éjfélt után atyja, a házinő 14 éves leánykája előtt térdein találta forró szerelmi vallomás közepett. Dumas papa lelkesedése e felett határtalan volt, s fiát az intézetből azonnal magához vette.

Nemsokára ezután az ifju író „ifjusági bűneit“, s a „királynő ereklyéi“ cím alatt egyfelvonásos vigjátékot írt, mely 1855-ben egy párizsi magánszínpadon lett előadva.

Még nem fejlődött ki Dumas tehetsége teljesen, midőn a neki hirt szerzett „Kameliás hölgy“-et írta. E mű, melyet a francia irodalom-történet Lescaut Manon történetével egyenlő műbecsűnek tart, 14 nap alatt készült, oly czéltől, hogy írója szorult anyagi viszonyait jobbitsa.

A francia irodalomban oly korszakalkotó esemény volt e regény, miszerént nem tartom feleslegesnek, e regény történeténél kissé bővebben időzni.

Átalános megjegyzésül előre bocsátom, hogy az ifju Dumas csaknem minden műveinek atyjéihez hasonlóan, kisebb nagyobb mértékben való, megtörtént, sőt önmagával megtörtént események képezik alapvonalait.

Ez időtájt öt éven át egy hölgy volt a párisi divatvilág beszéd tárgya, ki minden nyilvános helyen, színházakban, hangversenyekben, futtatásokon, megjelent egy kamelia-csokorral kezében, minden más virág melőzésével. Minden hóban őt, hat napig piros, a többi na-

pokon pedig fehér csokrot hordott, a mi már magában is, még hozzászámítva a hölgy szépségét, elegendő volt arra, hogy feltűnést keltsen, s a közfigyelmet magára vonja.

Duplessis Mária egy szóval az 1844—45-ik években Párizsban „femme à la mode“ volt.

Az idősb Dumas egyszer 1844-ik farsang alatt névtelen levelet kap, melyben találkára hivatik, maga helyett azonban az abba könnyen beleegyező fiát küldte, ki ekkor ismerkedett meg a kameliás hölgy, Duplessis Máriával. Később atyjával is megismerteté. Nemsokára azután a nő súlyos mellbetegségbe esett, melyből nem is gyógyult meg. Végnapjaiban minden butorát, gazdag ékszerit stb. lefoglalták és elárverezték. A két Dumas nagyobb részét megvette és átadta tulajdonosnőjének. Midőn meghalt, a temetésről gondolatokba mélyedve hazatérő ifju Dumas így szölt atyjához :

„Nem gondolnád atyám, hogy e nő életéről könyvet lehetne írni.“

Atyja bátorítására megírta azt, s eleinte „az élet, melyben meghalunk“ címet akart neki adni, elkészülvén azonban, a „Kameliás hölgy“ címe alatt bocsátá azt napvilágra.

A regény azután kiadást ért kiadás után; németre, magyarra lefordítottatott, midőn Beraud barátja tanácsára ötfelvonásos színművé dolgozta át, azon alakban, melyben azt honi nyelvünkön is nemzeti színpadunk repertoírján gyakran van alkalmunk élvezni.

Bámulatos hüen van e műben személyesítve a csupán öröme és élvek közt élő nő, kit Margitnak nevez, átalakulása a fokozatosan fejlődő szerelem által, végperezzei és halála; az öreg Duval, ki családját compromittálva látja az által, hogy fia e nőt szereti, s szétválasztja őket egymástól; Armand, a forrón szerető ifju és a többi alakok mind.

A színmű maig ezernél több előadást ért francia, német és magyar nyelven, s oly népszerűségnek örvend, melylyel kevés színmű dicsekedhetik.

E darabot először a theatre historique fogadta el mielőtt azonban előadásra kerülhetett volna, bezáratott a színház. Egy színész ajánlatára a Vaudeville színháznál fogadták el azután, itt azonban a szépművészetek minisztere betiltatá az előadást, mint erkölcstelen darabét. Dumas minden követ megmozdított, hogy műve színre kerülhessen, és hosszas utánjárások után, melyek alatt Janin Gyula, Gozlan és Augier a műről elismerő nyilatkozatokat állítottak ki, sikerült a darabot a szépművészetek miniszterének megbukása után előadni.

Az eredmény meglepő volt. Egymásután számtalanszor adták a „Kameliás hölgy“-et s a közönség tapsokkal, virágokkal és tetszésnyilvánításokkal halmozá el a dicsőségben uszó fiatal költőt. A nyári színházi szünetidők elmulta után azonban ismét betiltatott a darab adása és hosszú időn át lehetetlen volt azt színrehozni.

Ez röviden a „Kameliás hölgy“ történetének vázolata.

Ezen mű rendkívüli sikerének mámorában, 1852-

ben két regényét, a „Lys Diana“ és „Gyöngyös hölgy“ címűt egy drámává alakította át Dumas.

E drámáról később bővebben szándékozván megemlékezni, itt csak annyit tartok szükségesnek felemlíteni, hogy a „Lys Diana“ 8 hónapig volt a censura által letiltva, mielőtt előadásra kerülhetett, s hogy annak mind irálya, mind compositiója magasán áll műbecsben a „Kaméliás hölgy“ felett. Vannak jelenetei, melyeknek mását a francia irodalom nem képes felmutatni. E dráma a Gymnase színházban adatott elő, s ettől kezdve állandóul azon színpad mellett maradt szerzőnk.

1855-iki május 20-án adatott Dumas harmadik műve, a „Demimonde.“

Ez még előbbi évben készült el és szintén megvan saját története, mely azonban minket nem igen érdekelné, elég leendő annyit felemlíteni, hogy eredménye nem maradt a két első mögött, és hogy jelenleg nem repertoire darab a párizsi színpadokon, annak egyedül kissé frivol irálya az oka. Alapmeséje Mirecourt elbeszélése szerint ez.

Bizonyos d'Ange Zsuzsanna, a párizsi kétes nők egyike Dumast minden áron kedvesei közzé akarta csábitani, ki midőn már-már engedett volna, tudta meg, hogy ama nő egy férfival szoros viszonyban van, s töle pénzt fogad el. Erre hidegen kimondá neki, hogy megfoghatja, ha valaki a szív phantasiájának hódol, ha szélszélyének áldozatot hoz, de azt, ki érzelmeiért pénzt fogad el — megveti.

(Folyt. köv.)

Szerelem... Gyötrelem...

eggláttalak! s liliomarczod
Ellenállhatlan vont, ragadt;
Ott álltál, illatos virágok
Között legszebb virág magad.

Nyló rózsát néztél merengve
S himes pillangót kebelén,
Ábrándos arczodnak derűjén
Epedő szemed néztem én.

Virágról a lepke feléd szállt,
S láttam, mint rezzenél te meg;
Szemed reám tekintte, lányka,
S láthattad, valóm mint remeg.

Ó mert e kék szemek varázsa
Átrezdült szívem idegén,
Megrázta annak hurjait s benn
'Kelt fájó édes érzemény!

Egy pillanat, s mint édes álom
Leánykám tova lebbenél,
Öztermeted suhant, s enyelgve
Csókdosta fürtid lenge szél.

Körülöttem minden, de minden
Csak ezt susogta: Szerelem...
S halkan, mint bús sohaj, a visszhang
Felelt: szerelem... gyötrelem...

Elemér.

Lapp regék az emberevökről.

Közli: Sándor Kálmán.

A lappok az erdők, hegyek és tavak lakóiul egész sereg rendkívüli lényeket képviselnek, ezek között különösen óriási emberalaku szörnyetegeket, melyek az emberhus iránti kiváló előszeretetük által tűnnek ki. — Ilyenek a „Jetánás“ nevű, szikla barlangokban lakozó óriások, kik embereket fogdosnak be, és azokat felfalják. — A közönséges emberfánál annyival nagyobbak, hogy egy lappot egész könnyűszerrel ujjaiuk közzé vehetnek s mellényzsebökbe dughatják.

Sőt egy óriás leánya — hasonlóan a német regékhez — egy földmivest ekéstől, meg lovastól vett kötényébe s anyjához szaladva azt kérdezé: „Micsoda bogár lehet ez, melyet künn a mezőn fogtam meg, a mint a földön turkált?“ Náluk is mint nálunk a nagy kőszikla darabokról azt mondja a rege, hogy az óriások parittyáiról hullottak le, s mint ilyeneket mutogatják egymásnak.

Egyik regében egy „Jetánás“ vas csóvel szerepel, a melylyel az emberek vérének szokta kiszívni.

Egy már inkább emberi faj volt a „Stalló“ ennek is azonban nagy étvágya vala az emberekre, s e miatt a vele való találkozás igen veszélyes volt. — Még saját gyermekeiket is megették. — Habár Stalló nagyobb, erősebb és jobban fölfegyverzett volt a kis lappoknál, ostobasága, könnyenhiúsága és idomtalan-sága következtében azok mégis gyakran kifogtak rajta, ha véletlenül hatalmukba került valamelyik; különösen a hamugyűjtők, a kik idejüket nem csupán a hamuban turkálásra, hanem mindenféle csinyek és dévajságok eljátszására fordíták.

E részlet a legtöbb Stalló-regében szerepel.

Mindenek felett példaképen két regét közlünk fordításban Helm. H. „Lapperszág és a lappok“ című munkája után.

Askovits, egy gonosz ficzkó, a kinek agyában folytonosan csak csinyek forogtak, a Stalló hatalmába került, a ki magához vette, hogy annak idején felfalatozza. Időközben a ficzkó a Stallónál behizelgi magát annyira, hogy az megbizik benne, szabadon járkálni engedí, sőt sétálni meg vele.

Egyik napon, midőn Askovits a Stallóval sétálgat, tetteti magát, hogy a messze távolban különböző eseményeket lát lefolyni és a Stallótól ismételve kérdegeti: „Látod-e ott azokat, mint gyülekeznek, most össze csapnak, hát amott a tulfelől állókat sem látod?“ Stalló igen természetesen semmit sem lát mindebből, de nem kevésbé csudálkozik foglya éleslátásán. „Az éleslátás — mondá ez végre szerénykedve — nem mesterség, csupán a szemeket kell olvasztott ólommal megmosni, ennyiből

áll az egész! — Stalló hiszékenységében rögtön alá akarja vetni magát e szemoperációnak, de Askovits elmondja, hogy az heves fájdalmakat okoz, melyeket tán el sem bírna: „egyáltalában néhány napig tökéletes vakságot idéz elő e műtét, de aztán mikor látni kezd, éleslátása mértföldekre kihat.“ Stalló akaratos és okvetlen éles látású akar lenni. — Askovits kénytelen a műtétet megkezdeni, s egyik szemébe olvasztott olmot önt. — Stalló ordít az fájdalom miatt, hanem azért a cél lebeg szeme előtt, elhatározása meg nem inog, és sürgeti, hogy öntsön hamar a másik szemébe is olmot, hogy essék már egyszer tul rajta. — Askovits természetesen a legörömostebben teljesíti a szigorú parancsot és így Stalló — már v a k.

Askovits viszi a háztartást megegyezés szerint addig, a míg Stalló „éles látású lesz.“ Sok csint követ el régi gazdájával, így a többek közt egy kövér juhot vág le és készít meg a maga számára, míg Stalló részére vén kutyáját üti le, s annak husát készíti meg. — Mialatt az asztalnál ülnek és Askovits ételéből a hus darabokat felolvasztott forró zsírba mártogatja s jóízűleg eszik, a Stallónak úgy tetszik, mintha ilyen különös ízű húst soha se evett volna és kérdé: „Halld csak fiam, vajjon honnan van az, hogy míg a te fogaid „tsem“ „tsem“-et mondanak, az enyéimék meg „tsam“ „tsam“-ot?”

Egy ideig mindez még békében folyt le, hanem nem tarthatott ez így soká, a gyanu mind inkább erősödött, s végre bosszúra készítet a Stallót; elhatározta, hogy meg fogja ölni Askovitsot. — Egy reggelen az akol ajtajához áll s a juhokat az ajtón, egyiket a másik után szétterjesztett lábai közt bocsátja ki, s mindegyiket megtapogatja. — Askovits, ki szintén az akolban volt, megérté a Stalló szándékát, s azt a következő csellel játszák ki. — Hirtelen levágja a nagy kost, lenyuzza bőrét, beburkolozik abba és Stalló lábai között kicsuszik ő is.

A juhok kieresztése után Stalló felkiált; „Nos fiacskám, te nem is jössz ki.“ Askovits azonban rég künn van s a Stalló értékesebb portékáiból összeszedve, a mit összeszedhetett, már tovább is állott.*)

Egy másik regében Stalló kelepczéket állított fel, hogy azzal embert fogjon. — Az ember pedig Stallót akarja kiirtani és szándékosan megy a kelepczébe.

Midőn Stallót közeledni látja, halottnak és meredtnéki tetteti magát, mintha meg volna fagyva. — Stalló ujong örömében. „Ha... ha... ha... az öreg gyerek csunyánul járt!“ nevet hangosun fel. — Haza viszi zsákmányát, s a kunyhó egyik szögletébe állítja föl, hogy dermettsége felengedjen. — E közben kimegy a kunyhó elé, hogy egy deszkát készítsen el, a melyen a lappot, ha levágta, feldarabolhassa. — Három gyereke kíváncsian állja körül és báméskodnak. — Az egyiket a kunyhóba küldi, hogy hozza ki a szekerczét. — Ez azonban nem találja meg, mert a lapp időközben, elrejtette azt. — Üres kézzel jön vissza. — A második épen így

járt. — A harmadik legifjabb bizatik most meg a szekercze előkerítésével és kihozásával; „ez majd megtalálja, mindig is okosabb volt, a más két kamasznál“ — mond az atya. — Hanem azért csak ő sem találja meg a szekerczét. — Midőn azonban a kunyhóból visszatér, azt a tudósítást hozza atyjának hogy: „a zsákmány szemei nagyobbodnak.“ — „Igen, igen fiam, — válaszolt Stalló — az csak jó, mert a fölengedést bizonyítja.“ S most már maga megy a kunyhóba, hogy a szekerczét előkeresse, s a lappal is végezzen.

Alig dugja be azonban fejét a szobába, a lapp saját készen tartott szekerczével levágja azt. — A három gyerekek aztán könnyen elbánhatott s mindeniknek fejét bevé: kiirtá az egész Stalló családot.

Két más Stalló-regét közöl Liebrecht a „Germánia“-ban Früs tanár gyűjteménye után. (Folyt. köv.)

S z e r e t l e k ! ! . . .

Evelin naplójából.

— Névnapijára. 187* június 22. —

Szeretlek forrón, lángolóan, szeretlek büszkén, szabadon; amennyi érzés van a földön, az mind az én szívembe van s amennyi érzés van szívemben, az mind térted van csupán! Elolthatatlan vágy, ohajtás, örökön égő epedés, csüggs, lemondás és reménység csodás hatalmu összessége szünetlenül, sosem pihenve édes kínokban ringatja lelkemet... Oh nem tudom kimondani, mit érzek én e pillanatban! Reád tekintek s szemed sugára keresztüljárja keblemet s az ott vergődő vérző szívet, miként a sas, kegyetlenül, hiába esdő martalékát, a tehetetlen csattogányt, ezerre tépi, szétszakítja... S oly jól esik e vérengzés nekem!

Reád tekintek s szemed sugára, miként az áldó isten mosolya, erőt, vigaszt, kimondhatatlan édes érzést, boldogságot ömleszt lelkembe... S úgy fáje boldogság nekem!

Te olyan csodás, te olyan megfejthetetlen lény vagy! Mit tegyek? Beszélj, parancsolj... s én mint alázatos, hűséges rabszolgád teljesítem azt. Nincs hatalmam, de, ha reád tekintek, kimagyarázhatlan erő ragad meg s egy pillanatra az egész világot képes volnék összerombolni; sötétüljön el a nap, száradjon ki az oceán, semmisüljön meg minden s a semmivétett chaosban, a mindenség pusztuló romjain csak mi legyünk ketten, egyedül, akik felette könyet ejtünk... Érzem, hogy attól a boldogságtól, mely egybeolvadt könyeink csepjeiből reá ragyogna, összeremegve újból föléledne, tündöklőbb, igézőbb volna az újjászületett mindenség s örökéletet követelne magának...

Add ide kis kezedet, borulj reám, hadd érezzem a mennyországot egész üdvösségével reám szakadni. Ne gondold velem: ha elbirom-e? Hordtam én már ennél nehezebbet is... Vagy nem nehezebbek-e a kárhozat kínjai a boldogság üdveinél? Borulj reám, hadd ismerjem meg ezt is s ha el nem birom, ám semmisítsen meg rám szakadó terhe, én szívesen halok meg alatta, szívesen és boldogan...

*) Nagyon hasonlít Odysseos (Uts) kalandjához. Szerk.

Ah, régi vágyam már nekem: előtted, a porban, lábaidnál mulni ki; szánj meg, add ide kis kezedet csak pillanatra, csak egyetlen percze, csak addig, míg reájuk lehelem forró csókjaimat s e csókokban elégett lelkemet.

Te olyan jó vagy! Te nem üzheted el magadtól a szomjazót anélkül, hogy pár cseppel ne enyhitenéd meg emésztő szomjuságát... Add ide picziny kezeidet, hadd hűsítsem meg lázas ajkaim forróságát!...

Lásd, én csak ennyit kérek, én nem esdek téled szerelmet, tudom, hogy arra érdemtelen vagyok... Ah, hiszen te oly magasan állasz fölöttem, hogy sosem érhetlek el s oly vakító fényben tündökölsz, hogy nem merek ragyogásodba beletekinteni... Szállj le hozzám egy pillanatra!...

Kérj bármit tőlem s én megadom neked egyetlen mosolyodért; ha a földön nem találok, az égiekhez megyek s addig rimánkodom előttük, addig ostromlom mindenhatóságukat, míg kérésemet nem teljesítik s akkor, egy rövid pillanat alatt a föld minden kincsét, az égiek minden üdvét reád halmazom életemmel együtt örökre, visszahozhatlanul... Minő bohóság! Mintha ama kéjt, melyben isteni ajkad egy epedvevárt mosolya megrészegült lelkemet fűroszteni, meg tudnám fizetni mindezekkel; mintha a megrablott mindenség összes kincsével elegendő volna egy mosolyod kárpótlására!...

Bocsáss meg, nem tudom, mit beszélek; elvesztém eszemet, mióta rád pillantottam. Oh én nem élek már abban a körben, melyet érzéketlen földi lények sivar lelkei hamvaznak be; egy csodás, egy igéző világban röpked ittasult lelkem kápráztató fények, bódító illatok gyönyörözőnében; körültem angyalok, tündérek szárny-suhogását hallok s mesés álomba szenderedem... s álmodom... Ah, miket álmodom! Mennyei glóriafényben tündököl előttem leheletszerű alakod, magasan elérhetetlenül; tudom, hogy e ragyogás megvakít s mégis bele-nézek; érzem hogy ez a bűbáj semmivétesz s mégis egész lelkemmel belemerülök; felnyitom szívemet, hadd fuljon meg a tularadó üdvösségben...

Oh, te nem tudod, mennyire szeretlek; emberi nyelv képtelen annak elrebegésére. Ne is kérdd, nem tudom elmondani. Epedő sovárgás, leküzdhetlen vágyakodás, vigasztaló remény, gyilkoló kétségbeesés, csüggeteg lemondás, kiengesztelő megnyugvás, öröm, félelem, bánat... ezekkel van csordaltig imádó szívem, ezek esodás vegyületében vergődik lázasan égő lelkem, ezek kiáltják a mélyből szakadatlanul:

Szeretlek forrón, lángolóan, szeretlek... kimondhatlanul!...

A veres Jula.

— Novella. —

Irta: Eckstein Ernő.

(Folytatás.)

„Lássuk csak... Igazán kíváncsi vagyok, miként cselekedtél, hogy egy pajkos perc szeszélyét nagy fontosságúvá fujád fel...

Makaessága bosszantott. Kinyitottam íróasztalom fiókját s jegyzőkönyvet vettem ki belőle. Lelkesült hangon olvastam fel neki néhány legkimagaslóbb helyet. „Teringettét,” mondá, „ez érdekel... Mesterien gúnyolódol.”

„Természet után fényképezve,” javítám ki.

„De erős retouche-sal! Azonban mindegy: én eltűröm az igazságot még a költészet köntösében is. Olvasd tovább!”

Az órára néztem.

„Feledéd, barátom, hogy utra készülök. Itt hajt elő épen a bérkocsi.”

„Ugy add ide ezt az izét, jótállok érte, hogy sértetlenül visszakapod...”

„Az nem járja, kérlek...”

„Miért ne? Görög irodalmi jegyzeteid csak nem titkosak...”

Gyors áttekintés meggyőzött arról, hogy a füzet valóban semmi olyasmit nem tartalmazott, mi vonatkozásomat igazolhatta volna.

„Nohát nem bánom,” mondám, mialatt felzártam a fiókot és átnyújtam neki balgaságának évkönyveit. „De gondold meg, hogy e följegyzések nem olvasó szemének voltak szánva, legkevésbé a tiédének.”

„Igen, igen, tudom már, szólt türelmetlenül; „most csak siess, hogy elne késsél.”

Együtt mentünk le a lépcsőn. Ő szerencsés utat kívánt s én a legbarátságosabb üdvözlettel biztam meg őt neje részére — s tiz percczel később a pályaudvarban álltam.

Berlinben csak két napig időztem, aztán Hamburgon és Schelswigen keresztül a dán fővárosba siettem, hol a királyi könyvtárban néhány fontos kéziratot kellett megtekintennem. Három heti megfeszített munka után üdülés végett kirándulást tettem a szomszédos swéd tengerpartokra s aztán Ystadon és Swinemündén keresztül tértem vissza a német metropolba, hol egy, a dorpati főiskolához tartozó híres collegámmal reméltem találkozni. Helyette a szállodában két, igen váratlan levelet találtam. Az egyik jelenté nekem, hogy Cornelius professort betegsége akadályozza, hogy eleget tegyen a megbeszélte rendez-vous-nak; a másik Rudolftól jött s következőleg hangzott:

„Tulajdonképen esztelenség, hogy neked irok, mert hisz te ugysem segíthetsz rajtam s végül te támadnál rám a nemezis és isteni igazságosságról való kenettel teljes megjegyzéseiddel, azonban, pedig te vagy oka, bűnnak, nekem senkim sincsen, a ki előtt kibeszélhetném magamat. Adj legalább jó tanácsot, közöld velem, hogy miképen fogod fel a dolgot, vajjon lehetségesnek tartod-e, hogy helyreállítsam szétrombolt existenciámat, ha igénybe vegyem-e a hatóság segítségét, hogy kifürkészsze az ő hol tartózkodásának helyét vagy jobb-e minden botrányt kikerülni s belenyugodni a változhatatlan sorsba, úgy a hogy lehet!

(Folyt. köv.)

A szép szivaráros nő.

A nők, annál szerencsétlenebbekké tesznek minket, mennél érzékenyebben szeretnek. Ez már régi, de tiszta igazság, mely azonban mindig új marad. A bosszúállásban, némely tekintetben felülmulják a férfiakat. Bosszúvágyuk kielégítésére mindent képesek elkövetni, sokáig tudnak tünni, sokáig tépelődnek magukban, keseregnek, sohajtoznak, s ha mindez nem lágyítja meg az általuk oly hön szeretett ifju vagy férfi szívét: előveszik legáltalmasabb fegyverüket s szívük választottját, egy csapással örökre szerencsétlenné teszik.

Vághyné Mária valóban csinos nő volt. Képzelenek kedves olvasóim maguknak, középtermetűnél valamivel magasabb hölgyet, gyönyörű fekete szemekkel, holló fürtökkel, rózsás ajkakkal, karesu termettel és örökké vidor kedélyvel, s előttünk leend az a kedves hölgy, ki három év előtt örök hűséget esküdött férjének az oltárnál s ki jelen történetünkben a hösnői szerepet játsza.

Vághyné Mária, polgári családból származott, s alig tölté be 16-ik évét, már férjnél volt, férjhez kellett mennie Vághy Miklós jómódu pékmesterhez, mivel szülei kényszerítették reá. Nem a legboldogabb napokat töltötték együtt, mert az új menyecske egy kissé kacér volt, azonfelül nagyban majmolta a divatot. A férj urannak pedig ez a dolog sehogysen volt inyére.

E szép asszony is azon nagysámu nők közzé tartozott, kik nem arra vannak teremtvé, hogy megoszszák a férj bajait, vigasztaló szavaikkal eloszlassák homlokáról a bánat okozta redőket; ők ezzel mítsem törődnek, hanem folyton azon törik fejescskéjüket kiszámított ravaszsággal: miként keserítsék meg annak minden percét, ki őket kényelembe helyezte, s tisztességes névvel ajándékozta meg. Duzzogás, czivakodás volt egész életök, s e végből örökös pervatvar közt folytak le napjaik.

Két év után Vághy uram megsokalván a dolgot: szövetséget kötött Cholera kisasszonnyal s itt hagyta a kis menyecskét, elköltözött oda, honnan nincsen többé visszatérés. Pár hó elteltével Vághyné asszony leveté magáról a gyászöltönyt, felkereste a vig társaságokat, bálokat, stb. teljesen feledve, hogy neki még valaha férje is volt.

Egy napon azon gondolatra jött, talán czél-szerű volna dohánytözsédét nyitni Budapest egyik népes utczájában. Hisz minő boldogság volna az, — gondolta magában, — ha reggeltől estig esi-

nos fiatal emberek üznék el unalmas perczeit, elhalmoznák őt bókjaikkal, ostromolnák mézes-mázos beszédekkel s ő pedig hátuk mögött jóízűen kikaczaghatná az illetőket. Hiusága nem is engedett nyugtot mindaddig, míg tervét ki nem vitte.

A csinos fiatal özvegy szivarárosnőnek csakhamar híre futott a fővárosban; seregeseen tódultak az élvhajhász uracsok üzletébe, sokan dongták körül, szíveiket kínálva. A szép menyecske kaczerkodott velök, mindeniknek juttatott egy-egy édes mosolyt, egy hamis kacshintást, de házasságra egyáltalán nem gondolt. Hiába volt minden erőlködés a gavallérok részéről, a szép asszony szívesen nyújtá a szívert mindeniknek, sőt még tüzet is adott hozzá, de a hízlgő szavakra, feleletet váró kérdésekre, a komoly, határozott válasszal rendesen adós maradt. Udvarlói nem tudták mire magyarázni e magatartást, sohasem hitték volna, hogy egy szivarárosnő, ki a mellett még kaczer is, ily rátartós legyen; megfajthetlennek találták, hogyan lehet egy ily szép asszonynak oly márványszive? Pedig a dolog igen egyszerű volt.

Hja! a szívnak nem lehet parancsolni!

Egy csinos 25 évesnek látszó hivatalnok, kit az isten szép arcczal, de kevés pénzzel áldott meg, el-eljárogatott délutánonkint a szép asszonyhoz szívert vásárolni, csekély fizetéséből „feketére“ nem telvén, tehát rendesen a trafikban olvasá el a napilapokat. Ő nem ígért a menyecskének eget, földet, sokkal inkább el vala foglalva anyagi gondjaival, semhogy ilyen „bolondság“ elkövetésére szánja fejét, mivel látta, hogy czélt, valamint a többiek, ugy ő sem érhet. Valahányszor a trafikba ment, rágyujtott, kezébe véve a hirlapot, leült a pamlagra s olvasott; mikor közeledett a három óra, vette kalapját s köszönve távozott. S ez így ment hétről-hétre. A szegény hivatalnok nem is álmodta, hogy az a nő, ki anynyi gazdag udvarló készsége ajánlatát megvetőleg visszautasítja, őt szereti, s képes szerelmével boldogítani.

Egy szép verőfényes májusi nap alkonyatán Vághyné anyjára bizván üzletét, kiment a városligetbe sétálni. Langyos szellő susogott a fák közt, madarak szökeltek egymást keresve a galyakon, csókolóztak tavaszi friss piperejükben, Vághyné gondolatokba merülve sétált a tópartján. Ki tudná megmondani, miről gondolkozott, mi forrhatott lelkében? Merengéséből egy ifju köszönése riasztá fel. Tollasi Aladár, a szegény hi-

vatalnok állott előtte. A szép asszony arcát a meglepetésre gyenge pir futá el, de csakhamar leküzdvén zavarát, beszédbe ereszkedett az ifjúnak. Sétára indultak. A herminatéri kápolnánál leültek a zöld pázsitra. Beszélgettek egyről-másról, a letűnt boldog napokról, szép emlékeikről, áttérve jelen helyzetükre, a nők s férfiak szerelmére stb. Vághyné keblén kis piros rózsza pihent, melyet fiatal emberünk felbátorítva a bizalmas társalgás által, a megkezdett viszony biztosításául jónak látott magának anticipálni. — S a szép nő, kérelmét a legnagyobb örömmel teljesíté, mert érezte, hogy ez az igazi, ennek nem tudna ellentállni.

— Helyén vagyunk már, mint Gyöngyös — gondolá magában hősünk, kabátja gomblyukába tűzve a rózsát.

A pázsit oly puha és lágy volt, a szellő oly szerelmesen suttogott, s kedvét lelte a szép nő szeszélyes fürtjeit csókolódva oda-oda dobni a fiatal ember égő arczához.

— Oh, mily jó így ülni nagysád mellett ebben a langyos szellőben, — mondá halkán Aladár.

— Oly rekkenő hőség van! — vevé át a szót Vághyné — s szavait némileg indokolandó, ledobta hófehér kebléről az irigy sált, sohajtva tekintvén az égre:

— Istenem! mily boldog lehetnék!

Hősünk, a pihegő kebel láttára egészen oda lett. Feje égett, agya lángolt, egészen tűzben volt. Ily esetekben ezek a ficzkók igen találékonyak. Aladár sem késett felhasználni az alkalmat s már a másik pillanatban a szép asszony kezét megragadván, rózsás arczára egy forró csókot nyomott. Oh minő üdvteljes pillanat volt ez!...

— Miért nem bír ön engem szeretni? — Kérdé kis szünet után a szép asszony, Aladár felé hajolva.

— Oh, hisz már régóta szeretem nagysádat, a nélkül, hogy tudta volna.

— Igazán?! — kérdé Vághyné, hamisan kacintva szemével.

— És kimondhatlan boldog volnék, ha —

— Nos, hát miért nem végezi be?

— Csak azt akartam kérdezni, — folytatá némi zavarral hősünk, mintegy más tárgyra vive át a beszédet, — hogy nincs-e nagysádnak kiadó szállása?

— Mit? Tán nincs önnek lakása? — vágott közbe mosolyogva a szép asszony, — jöjjön hozzám, adok én önnek menhelyet. Épen azon gondolkoztam, kinek adjam ki mellékszobámat?...

A szoba ára fölött csakhamar megállapodásra jutottak s hősünk még az nap este elfoglalta új lakását. Midőn a hónap végével lakbérét le akarta fizetni, a szép szivarárusnő nem fogadta el a pénzt. Ki volt boldogabb, mint Tollasi Aladár, kiről már

a szomszédok is azt rebesgették, hogy nemesak szoba ur, de a szép asszony szívének is ura.

Boldogak voltak szerelmükben, s e boldogságot növelte még azon megnyugtató tudat is, hogy rövid időn isten és emberek előtt egymáséi lesznek. Egy év telt el a nélkül, hogy a legesekélyebb felhő, csak egy perczre is, elkomorította volna boldogságuk szép egét.

Tollasi Aladár azonban most nagyobb hivatalt nyert, mely már képessé tevé lakbérének pontos kifizetésére is. Egy év nagyon hosszú idő, s bizony nem csoda, ha fiatal emberünk már közönyös kezdett lenni a szép asszony iránt.

Budapesten bármimemű foglalkozás teljesítésére akad egyén, csakhogy pénzt szerezhessenek; Aladár véletlenül megismerkedvén egy „házasságközvetítő“ asszonynyal, s ennek ajánlása folytán: egy 5—6 ezer forint hozományyal bíró tisztes polgár egyetlen leányával, — ki mellesleg mondva szép tulajdonokkal volt fölruházva, s szépségét nem lehetett kifogásolni, — nagy titokban meg is tartá eljegyzését.

Esküvőjüket megelőző napok egyikén, Aladár azon lakonikus kijelentéssel állott elő, mely a szép szivarárusnő szívére tördöfészként hatott, hogy: kénytelen lakást változtatni. Köszöni az eddigi barátságot, de neki már meg kell nősülnie jövője biztosítás végett. Vághyné, előbb azt gondolta, hogy nem értette meg, de midőn Aladár ismételte az elmondottakat, nem szólt egy szót sem, csak kezével intett, hogy tessék, — elmehet.

Aladár teljes lelkéből örvendett, hogy ily könnyű módon megszabadulhatott a kellemetlen helyzetből. Kitérő vihart remélt s ime legnagyobb csodálkozására teljes esőndben adatott meg a „fölméntvény.“

Nem is késett egy pillanatig sem a háztól való eltávozásával, nehogy Vághyné megbánva hirtelenkedését, a megcsalattatás eszméjétől áthatva visszaszólítsa, kérdőre vonandó az adott szó megszegése iránt.

A szép szivarárusnő azonban nem az az asszony, ki csak oly könnyen hagyja magát rászédetni. A nem várt meglepetés első perczében, látszólag közönyösen vette az egész dolgot, de lelkében forrott a bosszúterv, a hűtelen ifju megaláztatására nézve. Ha Aladár észrevette volna azt a bosszulibegő pillantást, melyet Vághyné reaszegzett, bátorsága bizonyosan elhagyja s képtelen lett volna szavait bevégezni.

— Tehát az ígéret csak szép szó volt! — sohajtá a szép hölgy, bensőjében mélyen megrendülve, — hazudott, mikor megcsókolott, hazudott, mikor azt mondta: „szeretlek!“ — Eltaszított... megvetett... egy másikért, ki... de megállj hálátlan! — kiáltá s úgy ugrott föl helyéről, mintha villanyütés érte volna. Örültként rohant a mellékszobába anyját behívandó, hogy helyettesitse őt

az üzletben, míg a városban „dolgát végzi.“ A boszszúterv megfogamzott agyában, minden módot fölhasználva terve sikerüléséhez.

Aladár ez alatt lázas sietséggel tevő meg előkészületeit a három nap mulva végbemenendő esküvőjére; távolról sem gyanítva a feje fölé tornyosulandó vést, mely minden perczen agyon-sujtással fenyegette.

A megcsalatott özvegynek végre sikerült ki-puhatolni Aladár menyasszonyának kilétét. Azt tudta, hogy a boldog völegény el van adósodva s hogy házassága csak speculatióból történik. Öszszevásárolta tehát minden váltóját és az esküvő napján szépen becsomagolva, egy levél kíséretében elküldé másolatukat jövőbeli ipjának. A boszszútmű nagyszerűen sikerült.

A menyasszony szülei ép akkor kapták meg a csomagot, midőn Aladár leendő nejével édes ábrándozásba volt merülve. Villámcsapásként hatott rá az ipa azon nyilatkozata, miszerént, az oly egyénhez, ki nyakig uszik az adósságban, s ki már egy nőt boldogtalanná tett, leányát nem adja nőül s egyszersmind komolyan figyelmezteté, hogy föbbé be ne tegye házába a lábát, mert a következményeket magának tulajdoníthatja.

Aladár e borzasztó csapás sulya alatt, testben, lélekben megtörtött. Halálsápadtan tántorgott ki a szobából, majdnem eszméletét veszítve. Midőn az utczára ért, pillanatra megállt, gondolkozni látszott. Kétségbeesésében az öngyilkosságra gondolt. Megsebzett szarvasként rohant lakására, reszkető kezekkel pár sort irt menyasszonyának, mely után, — golyót röpített agyába. Így végződött egy reményteljes ifju élet!

A szép szivarárusnő lelkiismerete meg van nyugtatva, célját elérte, nemtelen bosszúja sikerült.

Azt mondják, hogy isten a nőt az emberinem diszeül teremtette, hogy gyámolítsa az emberiséget, megédécsítse az emberinem nyomorát, megnyugtatóul szolgáljon a férfinak és segítsen benépesíteni a paradicsomat, mely felé bennünket vezet. Vághyné úgy látszik, e nemes hivatásról borzasztó fogalommal birt.

Báthory R. Mihály.

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

Költészetünk új népies iránya. Irta Haraszi Gyula. Ára 50 kr. Érdekes lenyomat Abafi L. Figyelőjéből. Számos kuttforrást és adatot dolgoz föl elég szerencsével; bár nézeteit mindenben nem oszthatjuk.

Ilosvai Péter és Arany János. Irta Moller Ede. Absolut becsesel bírő aetheticai tanulmány. Az I-ső füzetben (ára 50 kr.) Ilosvai Toldi Miklósa van méltatva. Melegen ajánljuk.

A Gallus, szaklap a baromfitenyésztés és nyuláztatás köréből, már II-ik évfolyamába lépett. — Ajánljuk a közönség figyelmébe. Előfizetési ár félévre 1 frt. 50 kr. Megjelen minden hó 15-én. Szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Grubicy Geyza Budapesten, Rákosárok-utca 20. sz. A nyulászati rész vezetője: Báró Ambrózy Béla Temes-Gyarmatán.

Előfizetésre való felhívás a Békési tüzkarosultak felsegélyezésére közrebocsátandó „Részvét Album“ című szépirodalmi évkönyvre. Szerkeszti s kiadja: Sipos Soma, a „Szarvasi Ujság“ szerkesztője s kiadó-tulajdonosa. — Békés városát 1878. év martius hó 30-án szörnyű tüzvész sujta; a kár összege hivatalosan 128,544 frt. 53 krban állapított meg. Alulírott irodalmi uton kíván hozzájárulni a tüzkarosultak felsegélyezéséhez, midőn „Részvét Album“ czim alatt egy szépirodalmi évkönyvet bocsát közre, melynek összes jövedelme a nevezett czélra fog fordíttatni. A vállalat jeles írók támogatása mellett jelenik meg, úgy hogy az maradandó irodalmi becsesel bírand. — Igérték s nagyrészen adtak is már közleményeket, u. m.: Dobsa Lajos, Ilyés Bálint, Majthényi Flóra, Dengi János, Aigner Ferencz, Zsilinszky Mihály, Gróf Vay Sarolta, Ember Károly, E. Mikes Róza, Sipos Sándor, Moravcsik Géza, Dr. Hajnal István, Mihálf József, Rácz Mihály, Csengey Gusztáv, Inczedy László, Braun Zsigmond, Oláh Miklós, Gajdács Pál, Zlinszky István és Sándor Kálmán, s hiszszük, hogy e névsor, a vállalatnak leghathatósabb ajánlásául szolgál. A „Részvét Album“ f. évi augusztus hó végén jelenik meg diszes nagy 8-adrét íven, finom velin papíron, mintegy 12 ivnyi tartalommal. Előfizetési ára 1 frt, mely összeg f. évi jun. hó végéig alulírott szerkesztő-kiadóhoz Szarvasra küldendő. Az előfizetők névsora az album végén közöltetni fog. Gyűjtők 10 példány után egy tiszteletpéldányban részesülnek. Ajánljuk ez ügyet a nagy közönség pártoló figyelmébe! Szarvason, 1878. évi május hó 12-én. — Sipos Soma, a „Részvét Album“ szerk. és kiadója.

Aigner (Abafi) Lajos kiadásában megjelent a „Nemzeti Könyvtár“ 3-ik füzete: Dayka Gábor költeményei. Ára 30 kr.

Előfizetési felhívás a „Független hírlap“ című politikai és közművelődési napilapra. A „Független Hírlap“ állandó munkatársai lesznek: Simonyi Ernő, Helfy Ignác, Szalay Imre, Hegyési Márton, Degré Alajos, Dr. Schvarcz Gyula, Kubinyi Lajos, Vértessy Arnold, Ábrányi Emil, Szana Tamás, Várdi Antal, Papp Károly és mások, vidéken és külföldön. Előfizetési árak vidékre póstán küldve: Egy hónapra 1 frt. Negyedévre 3 frt. Félévre 6 frt. Egész évre 12 frt. — Budapest, 1878. jun. 5. Mende Bódog, a „Független Hírlap“ felelős szerkesztője. Az előfizetési pénz (legczélszerűbben posta-utalvánnyal) következő czimen küldendő: A „Független Hírlap“ kiadó-hivatalának, Budapest, V. fút. 13. sz.

Pályázati hirdetés

Ezennel újból emlékeztetünk arra, hogy az alulírt szerkesztőség f. é. febr. 8-án másod ízben tűzte ki a 7 drb. magyar aranyból álló pályadíjat egy, legalább 4 írott ivre terjedő, a jelen társadalmi életből merített tárgyú és a hármás bíráló bizottság által valódi műbecsesel bírónak jelzendő beszély jutalmazására. **A beküldési határidő több oldalról történt kérelmező fölszólamlás következtében f. évi aug. 1-ére halasztott.**

A „Délibáb“ szerkesztősége.

HELYI TÁROGATÓ.

— **A t. közönséghez!** A negyedév vége felé közeledik. Ez utolsó előtti számunk a folyó évnegyedben. Midőn a t. előfizetőket s általában a t. olvasóközönséget a jövő évnegyedre vonatkozó előfizetések mielőbbi megtételére, a nyomtatandó példányok meghatározhatása és a végett, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék — ezennel fölkérjük: tesszük azt utalva multunkra, mely több oldalról méltányoltan mögöttünk fekszik. Igen, Debreczennek szükség van egy irodalmi színvonalon álló szépirodalmi lapra és Debreczen sorakozni fog zászlónk alá; míg mi viszont továbbra is és pedig mindinkább tökélyesítve lapunkat, a t. olvasóközönség minden méltányos igényeit kifogjuk elégiteni, úgy a lap szellemi, mind kiállítási részét illetőleg.

A „Délibáb“ a polgári olvasóasztalnak épügy díszére van, mint bármely szalon asztalnak. Tartalma, mint mindenki meggyőződhetett, a fővárosi és vidéki írói erőknél magvas és válogatott munkáiból áll!

Újból ajánljuk tehát a „Délibáb“-ot, mint hasznos, képző és mulattató családi közlönyt a t. közönség pártfogásába.

A „Délibáb“ kiadói és szerkesztői hivatala.

— **Az úrnapi körmenet,** ezen, a róm. katolikus világ, egyik legnagyobb ünnepélyessége tegnap méltó fénynyel és a legnagyobb rendben ment végbe városunkban. Huzly prépost-kanonok ur őnsge pontificált; oldala mellett Halmágyi kir. tanácsost láttuk, ki az általánosan szeretve tisztelt ősz főpapot a legelőzékenyebben támogatta a szent menet alatt. Katolikus minden rendű rangu atyánkfiai áhitattal és nagyszámmal vettek részt az ünnepélyben, s a cs. k. kat. térparancsnokság, a sorakatonaság és honvédségi törzs és általában tisztikara is szép számmal volt képviselve. Az ünnepélyes körmenet és ünnepély főbb pontjait a diszórség tisztelgése és mozsárlövések jelezték. Az utcák mindenütt illatos füvel és viruló lombbal valának diszítve. Az önkéntes

tűzoltók zenekara azuttal is szépen kitüntette magát. Az urnapi ünnep alkalmából a prépost ur által adott diszebédre számosan voltak hivatalosak.

— **Az önkéntes tűzoltó egyesület** majálisára vonatkozó meghívók szétküldése folyamatban van. E mulatság jövő hó 7-én a népkertben fog megtartatni. Szünóra alatt nagy diszgyakorlat lesz. Belépti jegyek személyenkint 1 frtjával, családi-jegyek 3 frtjával előre is válthatók már Szepessy Antal és Rott urak üzleteiben.

— **A Juppiter Pluviuson** kívül senkitől és semmitől, még a féligmeddig elrendelt mozgósítástól s a burkustul vagy muszkától sem félnek ez egyszer a „kereskedő ifjak“, mert majálisukat holnap a z a z s o m b a t o n mulhatlanul megtartják a népkertben! Ugy hisszük ezzuttal sem fognak rossz üzletet csinálni!

— **Dr. Berecz Antal** az országos nevű fővárosi természettudományi tanár, a „Természet“ szerkesztője a mult napokban rövid ideig városunkban időzött.

— **Belley Milos,** azon szépreményű, ifju hegedűművész, kit a téli évad idején helyben adott hangversenye alkalmával mi is oly rokonszenvesen fogadtunk, — nincs többé. Deesen, hol épen második hangversenyére készült, — hirtelen halállal kimult. — Valóban azok között, kik őt ismerték, aligha lesz valaki, aki ne a legmélyebb megilletődéssel fogadja ezen valóban a mily váratlan, ép annyira lesújtó hirt. — **Belley Milos** Nagy-Bányán született és külügyministerünk neje, Katinka grófnő maecenassága alatt a bécsi zeneakadémián képezte volt magát.

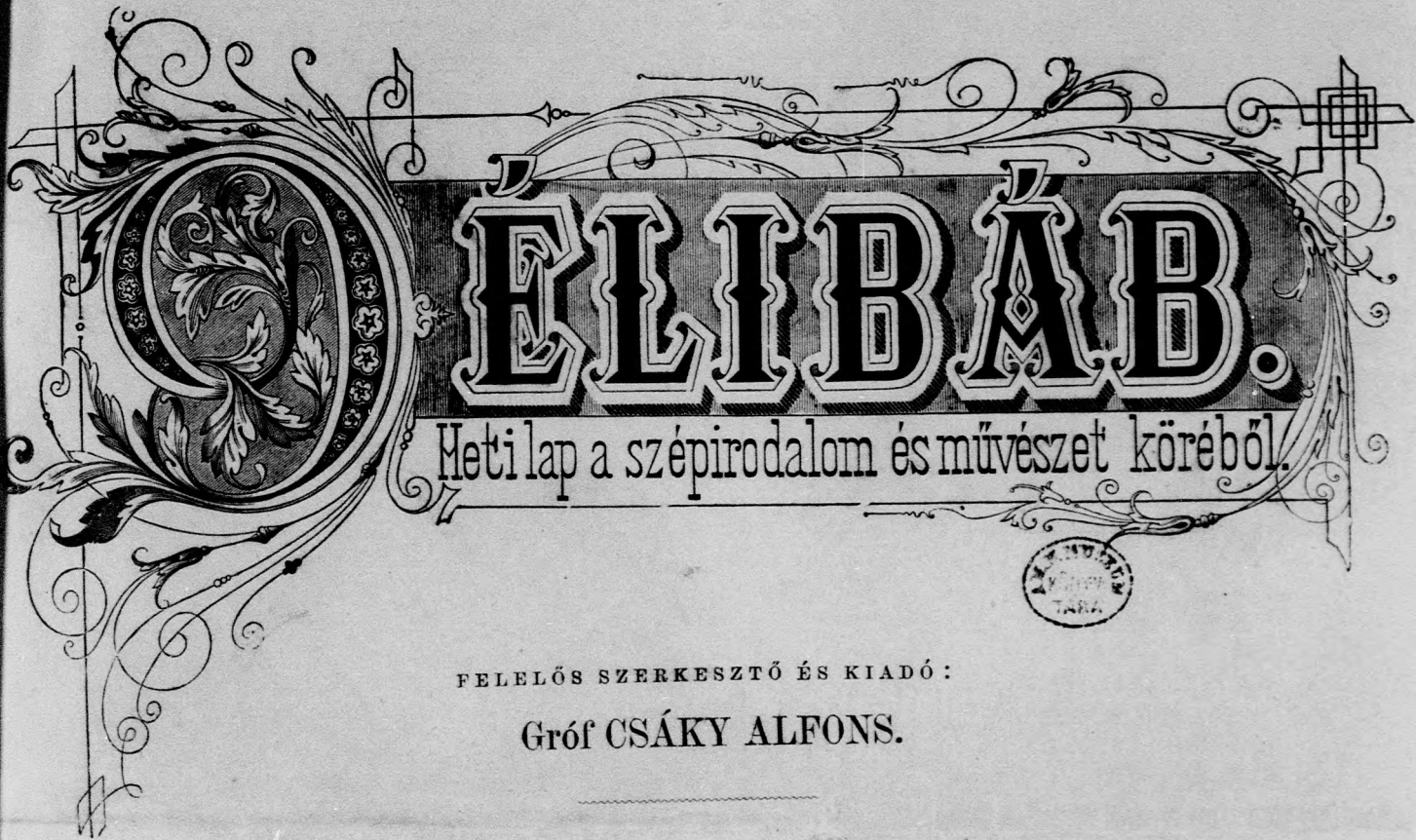
Uj zenekart fúvó hangszerekre szerveztek az önkéntes tűzoltók, mely tegnapelőtt mutatta be magát a közönségnek, fáklyák fényénél díszfölvonulást rendezvén a polgármester királyi tanácsos, a prépost, főispán, térparancsnok és Révész Bálint püspök háza előtt. A zenekar opera részletek és indulók elfújása által tisztelgett és eléggé életképesnek bizonyította magát.

— **A Budapesten** Mende Bódog szerkesztése alatt megjelenendő „Független Hírlap“ debreczeni ügynöke: Szathmári Károly a „Debr.“ volt szerkesztője lett, ki is mindennemű előfizetéseket és hirdetéseket elfogad. Lakása kismester-utca 1328.

TARTALOM: 1. Nyílt levél a Délibáb szerkesztőjéhez. K o m p o l t h y Tivadar. 2. Dalok. (költ.) V a y Sarolta. 3. A szerelmes habléány. (Elbeszélés.) M a r g i t a y Dezső. 4. A francia dráma egy matadora. (Szépészeti tanulmány.) E. I l l é s László. 5. Szerelem... Gyötrellem... E l e m é r. 6. Lapp regék az emberevőkről. S á n d o r Kálmán. 7. Szeretek!... E v e l i n naplójából. 8. A veres Jula. (novella) E c k s t e i n Ernő. ford. Aradi J. 9. Tárca: A szép szivaráros nő. B á t h o r y R. Mihály. 10. Hírek az irodalom, művészet és közművelődés teréről. 11. Helyitárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakktalány. Betű-talányok. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Kiadói üzenet. Hirdetések.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGJI JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utcza 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Junius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-országi naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
22 Szomb.	Paulina, Ákos	Szidonia	10 Timoté	21 S. Slahleha	4	38	0	1143 1150
23 Vasár.	Szidonia	Iván	11 Mindsz. v.	22	4	38	0	1159 este
24 Hétfő	Kereszt. sz. János	Adolf	12 Péterféle b. k.	23 (elpárt.	4	38	0	regg 1 57
25 Kedd	Prosper	Vilmos	13 Aquilius	24 Böjt, Jerob.	4	38	10	17 3 5
26 Szerda	János és Pál vt.	Jeremiás	14 Elizeus próféta	25	4	48	10	394 17
27 Csütör.	László király	László	15 Almos	26	4	48	11	5 5 28
28 Péntek.	Jézus sz. szive	Arszlán	16 Tichó	27	4	48	11	416 37

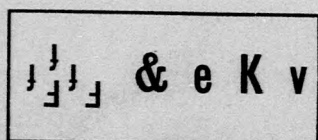
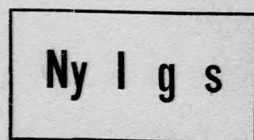
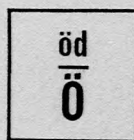
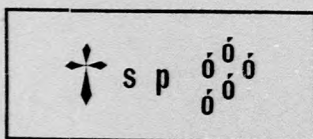
SAKKTALÁNY.

Győry Zsuzsika.

Ki	nyi	gen	gok	egy	le	I	vi
föld	Hur	nek	á	de	r	kor	hon
les	ne	i	hant!	Oly	si,	pett	tő,
ja	nyom	hi	Oly	az	gen	gyar	é
deg	ték:	héz	de	a	lant;	köl	té
ja	i	nek	tott	ta	v	des	Ma
Ott	tes	meg	tét.	szik	lát	szét	dor
tól	tes	fek	té	fosz	Raj	a	da

Betű-talányok.

anya
 anya
 anya
 anya
 anya anya anya anya
 anya anya anya anya
 anya
 anya
 anya
 anya
 anya

A „Déliab“ 23-ik számában közölt sakkdalány értelménye a következő:

Ha bu emésztí kebledet,
 Ha benne fájdalom honol;
 Ha mély sebtől szived vérzik,
 És szép szemedből köny omol;
 Gondolj reám és képzeld el,
 „Míndezt az okozá nekem
 Kinek hűséget esküvék
 S azért, mert esküm megszegtem.“

A számrejtvény pedig: „Adjon isten a magyar-
 nak boldog új esztendő.“ Helyesen a következő t. előfi-
 zetóink fejtették meg:

A debreczeni ref. tanítóképezde olvasóköre nevé-
 ben: Duró János, Győry Zsuzsika, Nemes Ilonka, Az
 első éves papnövendékek Ungvártt, Friedland Berta,
 Markovits Benő, Buday Vilma, Kálnoki Matild, Nagy
 István, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin,
 Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass
 Flóra, Karász Jenő, Német Berta, Kőrösy Katalin, Her-
 czeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Kardos Ferike,
 Nánássy Erzsike, Hochstätter Irma, Steiner Hermine,
 Péchy László, Zivuska Ferenczné, Komjáthy Piroska,
 Halassy Jolán, Kis Erzsike, Fekete Albert, Erdélyi
 Gyula, Malon Berta, Mikita Elek, K. I. Weber Gyula,
 Sárközi Ida.

A szerkesztő üzenetei.

L. Gúsztv. Budapesten. A költeményekért kö-
 szönet; a vig beszélyt előre is üdvözlöm.

E. I. L. Arad. A szinirodalmi termékekre vonat-
 kozó revuet szívesen veszszük.

Byron és Shelley jönni fog a jövő évnegyedben.

Wühl Jákó Budapest. Levelére e napokban
 válaszolni fogok.

S. I. Budapesten. A röpiratot okvetlenül közölni
 fogom; — de csak a juliusi első számban, előbb nincs
 helyem reá.

B. R. M. Budapest. Mint látja, azonnal felhasz-
 náltam. Fogadja kézsorításomat. Legyen mielőbb ismét
 szerencsém. Elégé sajnós, hogy vállalata kellő méltány-
 lásban nem részesül. Egyébiránt vigasztalódjék, — ugy
 van avval más is! Nézetem szerint azonban a földolog:
 kitartás!!

Sz. Aladár Vác. Levelét kaptam; ígéreteire biz-

ton számítok. — Szívesen vettem volna mindjárt valamit, no de a mikésik nem mulik.

Gy. I. Helyben. Kivánságának szívesen tettem eleget, miután más oldalról is ugyanazon megkeresést vettem.

„**A bajszerzöt**“ némi igazítással rövid időmulva a világba bocsátjuk. A cabalisticus számrejtvényt azonban nem használhatjuk; mert sokba kerülne annak met-szetése — az pedig nem fizeti ki magát, kérek más, féléket.

Miután a sakk-, szám-, szó- és betű-talányok-nak fogyatékán vagyunk, fölkérjük — azon t. munkatársakat és munkatársnöket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni szíveskedjenek.

V e g y e s.

(P. I.) **A magyar körtáncz.** A táncz, valamint a zene, szintén az aesthetikához tartozik. „A táncz látható zene, élő alakban testesíti meg a hangot.“ A zene a hangok öszhangja, bájossága által gyönyörködteti a fület, a táncz pedig a test plasztikus mozgása által a szemet. Minden nemzetnek, minden művelt népnek van egy nemzeti táncza, s ezek

„ — — — — — festik játszi ecsettel

A népnek lelkét s nemzeti izleteit,“

és melyet ápol jobban, mint az anya szerette gyermekét, szeret jobban mint a bűgő gerle, párját. A magyarnak is van egy nemzeti táncza, a k ö r t á n c z, mely valóban visszatükrözi a magyar nép jellemét és mégis a magyar nemcsak elhanyagolta, de sőt elfeledte. Bátran kérdezhetné erre is nagy költőnk Berzsenyi: „Mi a magyar?“ Egy háládatlan nép, ki levetette őseinek szokásait és helyébe idegent fogadott be. Hiszen így van!

Egyszer láttam a magyar körtánczot, de sohasem tudom elfeledni s legnagyobb örömöm lenne, ha újra nemzeti tánczá válnék az. Olyan szép, olyan elragadó, olyan kifejező az. És mégis a magyar eltudta hanyagolni, eltudta feledni e nemzeti tánczát!

Pedig olyan szép az!

E zene nemzetednek bús zenéje, e hangok, e mély fájdalom hangok, ezredévi kinjaidnak tenkebledből feltörő hangjai!

Tekinteteink megakadnak a karcsu párokon melyek tánczra készülnek és — magyar tánczra. Még hallgatagon állanak; de im megmozdulnak a párok és jobbra lépnek, azután balra és ismét jobbra, mintha egy láthatlan, erőteljes hatalom akadályozná előhaldásukat. Előre akarnának törni, de nem lehet s talán azért ezen andalgás, azért ezen buskomorság. De arcukról a büszkeség sugárzik le, mintha mondani akarnák: akaratunkat a sors meghajtani időre képes, de meg t ö r n i — nem!

A bu elvonul és kaczér szemekkel néznek egymásra az ifju és a leány. Az ifju a leányt csalja maga után, a leány pedig az ifjut s mindkettő

„Buja hevét, kényes mozdulatokba szövi.“

Mig végre az ifju sebes forgással átöleli a leányt, azután kibontakozván

„ — — — fellobbanva kiszáll a bajnoki tánczra, Megveti a lánykát diadalmi dagály.“

De csakhamar ismét visszafordul a lányhoz, átöleli és sétál vele.

De im, mily szilajan vad örömhangek ezek?! El-tűnt talán a bú, hogy oly vidáman lejtenek a párok és felüdült a századokig buban sinlódó magyar? Mily kép tárul szemeink elé:

A hölgyek majd ifjaik felé repülnek, majd karjainkon sebesen forognak, mert a magyar táncz

„Titkos törvényt mesterség nem szedi rendbe, Csak maga szab törvényt és lelkesedése határt.“

De a zaj ismét lecsendesült, — egy perczig tartott csak a féktelen öröm zaja, egy perczig a szilaj tombolás és elcsendesülnek a hangok, de többé nem oly busak, de ünnepélyesek és e hangok kísérete mellett körbe állanak és kezét adnak egyenkint egymásnak, mintha egy és ugyanazon fenséges esküt mondanának. Igen! egyesüljetez eskü által, azt kívánja töletek sokat szenvedett drága magyarhazátok, mint honfiai és honleányaitól, mert n é v l e g azok vagytok, legyetek tehát t e t e k által is azokká.

És fel fog virulni hazánk, mint a növényzet diszei langy eső jótékony hatása után, mert a vérözön volt az eső, a mi hazánkon, a mely megtermékenyitheti végrevalahára földéit. Jönni fog talán nekünk is a k i k e l e t.

Ezt fejezi ki a magyar körtáncz!

A magyar bünt követett el, midőn elhanyagolta ez egyetlen valódi nemzeti tánczát, mely mint egy kijelenti, mint koszorus költőnk, Berzsenyi mondja, hogy

„A magyar — — — — —
Lelkesedett tüzzel nyomja ki indulatit,“

és most szent kötelessége jóvá tenni ezen bűnét, amint lehetséges az. A nemzet tartsa legelső és legszentebb kötelességének, nemzeti tánczát ápolni és újra virágzóvá tenni.

Más nemzetek megbámulták már ezen tánczot, a melyet csak egy edül a magyar tud úgy lejteni, hogy nemcsak szép, hanem fenséges is az és bátran elmondhatták volna:

„Ember az, ki magyar tánczhoz jól terme, örüljön, Férfi erő s lelkes szikra feszíti erét!“

Kiadói üzenet.

Felkérjük t. vidéki előfizetőinket, miszerént az, e negyedre hátralékban levő előfizetési pénzesket mielőbb kiadó-hivatalunkhoz beküldeni szíveskedjenek.

Házeladás vagy csere!

Helyben, a Zöldfa-utca sarkán levő, és teljes jó karban álló egy cserepes épület, három szoba, élestár és konyhával, igen kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó, vagy egy értékesebb más rendű lakházzal elcseréltetik. Tulajdonosa ez utóbbi esetben hajlandó pótlékol egy 7 hold területű, udvari lakházzal, és 60 hold csinos erdővel ellátott, s a szathmári vasutal összeköttetésben levő ezen várostól egy órányira fekvő birtokát pótlékol adni.

E tárgyban értekezni lehet Kádas utcán 1889. sz. a.

Csodálatos történetek.

Nyolcz elbeszélést tartalmazva. Poe Edgartól.

Ára 1 forint.

ROGET MARI titokteljes kimulása.

Érdekes amerikai büneset.

POE EDGARTÓL. Ára 1 frt.

UTAZÁS A HOLDBA,

Poe Edgartól.

Ára 50 kr.

E három mű együtt HANG FERENCZNÉL Kalocsán megrendelve, két forintért, bérmentve megküldetik.

Minden megrendelőnek díj nélkül küldetik „Az utazók könyvtára“ két füzetet, melyek tartalma a következő: A nagyszerű Tichborne per. — A titokteljes orvos. — Párbaj sötétben. — Négy év Cayenne szigeten. — Az amerikai hajó égése. — A párisi virágáros leány. — Fialat szerelem, öreg házasság. — Utazás halálveszély között. — A Vesuv kitörése.

Vagyis öt kötet érdekes mű két frtért bérmentve.

A legolcsóbb politikai hetilap

A „Nép Zászlója“

Szerkeszti: Mende Bódog.

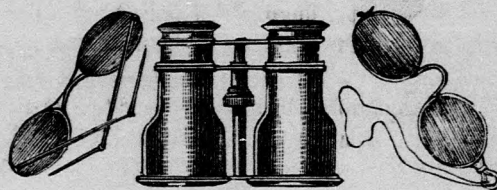
Megjelen minden szombaton s ugy küldetik szét, hogy vasárnap már a legtávolabbi vidékeken is olvasható. — Ha fontosabb események történnek, rendkívüli számokat ad, s ezeket ingyen kapják az előfizetők. — Időnként képeket is közöl politikai, úgy mint más tartalmu cikkeihez.

Előfizetési ár negyedévre 50 kr.

A „Nép Zászlója“ kiadóhivatala

Budapest,

Egyetem-utca Erzsébet szálloda.

Szinházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegék és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerészi szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látcszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.